



ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.12.2012
COM(2012) 765 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Преглед на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21
октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за
екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението**

Преглед за 2012 г.

(текст от значение за ЕИП)

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Преглед на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението

Преглед за 2012 г.

(текст от значение за ЕИП)

1. Въведение

Съгласно член 21 от Директивата за екопроектирането от Комисията се изисква не по-късно от 2012 г. да извърши преглед на ефективността на посочената директива и на мерките по прилагането ѝ и да направи оценка дали е целесъобразно да се разшири приложното поле на директивата, за да се включат продукти, които не са свързани с енергопотреблението.

2. Ефективност на директивата

През 2011 г. Комисията започна специализирано проучване (наричано по-долу „проучване за оценка“) с цел да се направи преглед на ефективността: i) на директивата и на мерките по прилагането ѝ, ii) на методологията за екопроектиране, iii) на прага за мерките по прилагането, описани в член 15 от директивата, iv) на надзора на пазара и v) на мерките за саморегулиране¹.

Извършено бе отделно конкретно проучване, за да се актуализира методологията за екопроектиране, в резултат на което бе изготвена „Методология за екопроектиране на продукти, свързани с енергопотреблението“².

При проучването за оценка бе достигнато до заключението, че по принцип с Директивата за екопроектирането се постигат поставените в нея цели на политиката (свободно движение на стоките и опазване на околната среда) и че към настоящия момент евентуално изменение на директивата не се счита за целесъобразно, нито за необходимо с оглед засилване на ефективността както на самата директива, така и на мерките по прилагането ѝ.

При проучването на преден план по-специално бе изведено следното:

- По принцип с директивата се постигат поставените в нея цели на политиката. От 2005 г. насам мерките по прилагането са насочени основно към постигане на енергийна ефективност. Наличните данни свидетелстват за направената стъпка към постигане на енергийна ефективност при всички продукти,

¹ Окончателният доклад (публикуван през март 2012) е на разположение на адрес: http://cses.co.uk/ecodesign_evaluation

² Новата методология е на разположение на адрес: <http://www.meerp.eu/>

попадащи в обхвата на разпоредбите на мерките по прилагане на екопроектирането³.

- Поради недостатъчно дългия период на изпълнение на мерките по прилагане — както задължителни, така и в рамките на саморегулирането — е твърде рано за точна оценка на пълното въздействие на директивата. По отношение на един от дванадесетте регламента в областта на екопроектирането, приети към момента на извършване на оценката, все още не са били влезли в сила изискванията от 1-ви ред, а по отношение на осем мерки по прилагането все още не са били влезли в сила изискванията от 2-ри ред. Освен това до този момент нито едно от двете предложени доброволни споразумения не е официално одобрено от Комисията⁴.
- Счита се, че определените в член 15 от Директивата за екопроектирането примерни критерии за приемане на мерките по прилагането са все така целесъобразни.
- В проучването са разгледани редица методологически въпроси относно (новата) „Методология за екопроектиране на продукти, свързани с енергопотреблението“.

Също така в проучването са открити редица предизвикателства, констатирани на равнището на ЕС и на държавите членки, във връзка с изпълнението на Директивата за екопроектирането и на мерките по прилагането ѝ, а именно:

- сложността и продължителността на подготвителната процедура;
- неизчерпателността на данните, служещи за определяне на решенията в рамките на политиката (напр. за тенденциите на пазара и технологичните промени, данните за пазара, данните за резултатите, постигнати чрез дейностите по надзор на пазара и пр.);
- недостатъчната координация на мерките в областта на екопроектирането с други актове от законодателството на ЕС, като директивите относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО), относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване или относно енергийните характеристики на сградите;
- недостатъчните ресурси за справяне с нарастващия обем на работата по регулиране, комуникация и стандартизация;

³ В три случая (осветителните тела за бита, консумацията на електроенергия от електроуредите в режим „в готовност“, циркулационните помпи) изискванията за екопроектиране са допринесли пряко за постигането на този напредък. В един случай (телевизионните приемници) се счита, че най-голяма роля са изиграли технологичните промени. В един случай (външните електрозахранващи устройства) няма достатъчно данни, за да се оцени въздействието на мярката по прилагането.

⁴ Планирано е признаването на доброволното споразумение относно сложните телевизионни приставки да стане още в рамките на 2012 г., докато признаването на споразумението относно устройства за възпроизвеждане на изображения е запланувано за 2013 г.

- съмненията във връзка със степента на амбициозност на някои изисквания, по-специално от 1-ви ред;
- оставащият потенциал за по-нататъшно разглеждане на несвързани с енергопотреблението въпроси при продуктите, свързани с енергопотреблението (напр. ефективност при използването на материалите, възможност за рециклиране и пр.);
- забавянето при изготвяне на подходящи хармонизирани стандарти;
- недостатъчността и неефективността на надзора на пазара⁵.

Въз основа на проучването Комисията формулира редица заключения относно необходимите по-нататъшни стъпки. По-специално Комисията предприема действия, чрез които да допринесе за подобряване на изпълнението на директивата и на мерките по прилагането ѝ. Най-подходящи биха били следните действия:

- Делегиране на несвързаната с нормативната уредба работа (а именно дейностите по комуникация) на външни организации, за да може ресурсите на Комисията да бъдат насочени към разработването и прилагането на правнообвързващите законодателни актове. Комисията ще използва информационната служба Europe Direct⁶, за да отговаря на въпросите на обществеността във връзка с екопроектирането, енергийното етикетиране и етикетирането на гумите. Освен това Комисията, заедно с Изпълнителната агенция за конкурентоспособност и иновации, е в процес на изграждане на специален „комуникационен център“, който ще оказва подкрепа: i) при подготовка и провеждане на информационни кампании във връзка с екопроектирането и енергийното етикетиране, и ii) при изготвяне на отговори на въпроси, поставени от гражданите, заинтересованите страни и други имащи отношение към темата лица.
- Продължаване на използването на техническия експертен опит на други органи на ЕС, в това число на Съвместния изследователски център (JRC) и Изпълнителната агенция за конкурентоспособност и иновации. Така например JRC ще участва по-активно в разработването на техническия елемент в новите мерки по прилагане и в проследяването на стандартизационната дейност за определени групи продукти, както и ще допринася за разработването на по-интегриран подход в рамките на законодателния процес във връзка с различните инструменти на политиката (екопроектиране, енергийно етикетиране, екомаркировка, екологосъобразни обществени поръчки, ОЕЕО, ограничение за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване и пр.)
- Продължаване на засиленото използване на експертния опит на заинтересованите страни (държавите членки, промишлеността и НПО), по-

⁵ Счита се, че 10 — 20 % от продуктите, попадащи в обхвата на мерките по прилагане, не съответстват на изискванията.

⁶ Вж. http://europa.eu/eurodirect/index_bg.htm

специално в процеса на преглед и изменение на съществуващите мерки по прилагането⁷.

- Освен това в процес на създаване е база данни относно енергийната ефективност и други екологични аспекти на продуктите, пускани на пазара на ЕС.
- Използване на външни експерти (включително т.нар. консултанти по новия подход), за да се проследява по-отблизо стандартизационната дейност, извършвана от европейските органи по стандартизация за целите на мерките по прилагането на екопроектирането. Освен това ще се предоставя подкрепа на НПО, за да им се осигури възможност да участват активно в стандартизационната дейност.
- Поставяне началото на ежегодно събиране на данни за надзора на пазара, както и на съвместно действие по надзор на пазара от страна на националните органи в рамките на работната програма за 2013 г. „Интелигентна енергия — Европа“, с цел засилено прилагане на законодателството в областта на екопроектирането и на енергийното етикетирание. В процес на създаване е база данни относно енергийната ефективност и други екологични аспекти на продуктите, пускани на пазара на ЕС.

3. Разширяване на приложното поле на директивата

В съответствие с разпоредбите на член 21 от директивата в рамките на проучването бе извършена оценка и на целесъобразността от разширяване на приложното поле на директивата, за да се включат продукти, които не са свързани с енергопотреблението.

Въз основа на проучването Комисията достигна до заключението, че на този етап не е необходимо разширяване на приложното поле на Директивата за екопроектирането с цел включване на продукти, които не са свързани с енергопотреблението.

При проучването на преден план по-специално бе изведено следното:

- Опитът, натрупан при сегашното приложно поле на директивата (разширено с преработения текст от 2009 г., така че да обхване продукти, свързани с енергопотреблението), не е достатъчен. До този момент всички мерки по прилагане, изготвени от Комисията, се отнасят до енергопотребяващи продукти. В работния план в областта на екопроектирането за периода 2012 — 2014 г. са включени първите групи продукти, свързани с енергопотреблението, като напр. прозорците и термоизолационните материали.
- Необходимо е с приоритет да се завърши регулаторната работа в рамките на Директивата за екопроектирането от 2005 г. и на първия работен план в областта на екопроектирането за периода 2009 — 2011 г. В противен случай нарастващият обем на работата, произтичаща от необходимостта от

⁷ До края на 2014 г. на преглед ще бъдат подложени 11 мерки по прилагането (8 мерки във връзка с екопроектирането и 3 мерки относно енергийното етикетирание).

изпълнение на съществуващите работни планове⁸ и от започване на подготвителни проучвания за нови групи продукти, в съчетание с ограничените ресурси би породил риск от отлагане (най-малко до 2015 г.) на регулаторната работа по групите продукти, несвързани с енергопотреблението.

- Необходим е различен подход по отношение на продуктите, несвързани с енергопотреблението. За разлика от енергопотребяващите продукти много от продуктите, несвързани с енергопотреблението (напр. храни, напитки, текстилни изделия), оказват значително екологично въздействие основно в най-ранния етап от жизнения цикъл (напр. производството на суровини при животновъдството и при посевите) и поради това вече не би било подходящо за целите на оценяването на съответствието да се използва изпитване на продуктите.
- Съществува сериозно затруднение при изготвянето на приложими по силата на правото изисквания във връзка с екопроектирането за тези групи продукти, несвързани с енергопотреблението, при които има най-голям потенциал за пестене на енергия⁹.

4. Заключение

На 19 април 2012 г. Комисията проведе консултации с Консултативния форум по екопроектиране относно съдържащите се в проучването за оценка препоръки и относно своите предварителни заключения. Становището на Комисията относно начините за подобряване на ефективността на директивата и на мерките по прилагането ѝ, както и относно приложното ѝ поле получи широка подкрепа сред заинтересованите страни¹⁰.

Поради това Комисията стигна до заключението, че **не е необходимо да се предприема незабавно изменение на Директивата за екопроектирането, нито да се разширява нейното приложно поле, за да се включат продукти, които не са свързани с енергопотреблението**, и предлага да се възприеме следният подход:

- Ако е целесъобразно, конкретните аспекти на Директивата за екопроектирането, които са предмет на настоящия преглед, могат да бъдат подложени отново на оценка в рамките на предстоящия през 2014 г. преглед на Директивата относно посочване на консумацията на енергия в етикети. Последиците от регламентите за изпълнение относно екопроектирането и от делегираните регламенти относно енергийното етикетиране, приложими към един и същи продукт, свързан с енергопотреблението, са често свързани и допълващи се.

⁸ Предимно дейности по прилагане, комуникация и правни аспекти, както и работа по 35 стандарта.

⁹ Изискванията по отношение на продуктите изглеждат постижими в случаите на продукти, които не са свързани с енергопотреблението, като мебели, почистващи химикали, матраци, играчки. Делът обаче на тези продукти в общото въздействие на несвързаните с енергопотреблението продукти върху околната среда е минимален.

¹⁰ Вж. протокола от Консултативния форум по екопроектиране от 19 април 2012 г. на адрес http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/consultation-forum/files/20120419_minutes_en.pdf

- При всяко бъдещо проучване за оценка, при което се прави преглед на конкретни аспекти на Директивата за екопроектирането, следва:
 - да се отчитат резултатите от проучването за оценка от 2011 г. и при необходимост да се актуализират направените в него препоръки;
 - в светлината на нови налични доказателства да се отделя специално внимание на онези аспекти, които може да не са били напълно оценени в проучването за оценка от 2011 г. (като ефективността на мерките по прилагането и на хармонизираните стандарти, както и по-тясната координация при изпълнението на двете директиви).

Комисията ще продължи да работи съвместно с държавите членки и заинтересованите страни, за да се постигне по-добро изпълнение на Директивата за екопроектирането и на мерките по прилагането ѝ.